

mu je bitna pripadnost prostoru na kojem živi, narječje kojim se služi, djetetu se oduzimanjem mogućnosti govora na narječju oduzima zavičajnost i djetinjstvo!

I da je ova knjiga Petrane Sabolek puno više od "zapisa" jamče s kraja reminiscencije (uz fotografiju kuće) na mesijanski lik Donjega Kraljevca – Rudolfa Steinera, na njegovo djelo: "... konkretno opažanje duha i duhovnog u ma-

teriji te opažanje djelovanja nematerijalnih sila na fizički svijet, kao i uspostavljanje određenih zakonitosti koje se potom mogu i praktično primijeniti...", cementirajući obzor 'moći življenja' u čovjeka koji nije marioneta, već je nadgeneričko, spiritualno biće smisleno kao utjelovljenje ideje.

Robertino Bartolec

NAGRADA ZVONKO MILKOVIĆ ZA 2025. GODINU - EMILIJU KOVAČ

Na ovogodišnji natječaj, sedmi po redu, koji su raspisali Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu te Gradska knjižnica i čitaonica Metel Ožegović Varaždin, za najbolju izvornu knjigu pjesama hrvatskog autora ili autorice s izrazito intimističkom i/ili zavičajnom tematikom, a koja se nagrađuje Nagradom *Zvonko Milković*, pristigle su trideset i tri knjige poezije vrlo raznolikog spektra tematskog, izričajnog, strukturno-formalnog, jezičnog (standardnog i dijalektalnog). Pristiglih produkciju prosudilo je povjerenstvo u sastavu Zvonko Kovač (predsjednik), Mladen Kopjar i Tomislav Ribić (članovi). Za finalni dio natječaja povjerenstvo je odabralo pet knjiga:

1. Lana Derkač, *Azil za nebeska tijela*, V.B.Z., 2025.
2. Emilija Kovač, *kao huia kao voda kao stablo*, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, 2025.
3. Marija Lamot, *Vrata koja ne znam otvoriti*, Mala zvona, 2025.
4. Evelina Rudan, *Polje, slama, žudnja*, Fraktura, 2025.
5. Snježana Tramburovski, *Tajne uklesanih imena*, Studio Moderna d.o.o., Zagreb, 2025.

Finalni dio Tomislav Ribić, član povjerenstva, pjesnik koji je *Milkovićem* odlikovan 2022., ocijenio je ovim riječima: „Ovogodišnje finalistice predstavljaju pet različitih književnih svjetova, a povezuje ih osebnost izraza i svjetovi koje grade. Svaka je pjesnikinja različita, ali je svoja i jedinstvena. U finalu se našlo pet knjiga, pet različitih svjetova, pet velikih, već nagrađivanih

književnica koje uzgajaju u svom vrtu riječi. Riječ je teško uzgojiti. Rečenicu je teško prekopati. A sve one su vrsne vrtlarice riječi.”

Komentirajući kriterije koje je slijedilo povjerenstvo, Ribić je prilikom dodjele nagrade rekao: „Osobno, uvijek smatram da je književnost umjetnost, a poezija posebno umjetnost koja treba istraživati, tražiti nove prostore izričaja i krčiti nove putove.

U svakoj od knjiga nalazimo posebnosti i u svima – od lirskih pjesama *Marije Lamot*, intimističke lirike *Lane Derkač*, modernizma i ludizma *Eveline Rudan*, besmrtnih poema izvan prostora i vremena izvađenih iz vremenske kapsule *Snježane Tramburovske*, istraživanja vremena i prostora u pjesmama postojanosti, života i opstanka *Emilije Kovač* – pronalazimo ono bitno: svjedočenje – svoje smo, različite od drugih, istražujemo, idemo dalje, same smo na tom putu, tinjamo. Pjesnici su nesigurna bića: ponekad, drugačiji od drugih, samozatajno pišu i čekaju stoljeće da budu otkriveni, baš zato jer su plivali/plivale uzvodno, daleko od razuzdane gomile, od prosječnosti.”

Prosudbeno povjerenstvo najboljom knjigom pjesama proglasilo je zbirku *kao huia kao voda kao stablo* autorice, književnice *Emilije Kovač*.

Obrazloženje nagrade:

„Emilija Kovač se u nagrađenoj zbirci konceptualno odriče lirskog meandriranja, odnosno uspjeloga baratanja slobodnim stihom, određenim ritmom i jezicima, u korist narativne reče-

nice i bogatstva smisla, koji se vrlo osmišljenim poglavljima i kompozicijom knjige međusobno nadopunjuje i nadograđuje.

Nakon uvodnog dijela autorsko *ja* javlja se kao *majka planine*, zaživjela je i posvojena je, pa treba biti i osvojena. Slijede dva pokušaja uzgajanja planine (lijevi vrh, desni vrh), kao i premještanje planine, najprije teži ili općenitiji, a onda i četiri lakša načina.

U prepletenom samorazgovoru pripovjednog glasa autorice i lirskoga subjekta pjesme saznajemo da za uzgajanje i osvajanje planine, kao i za uzgajanje boga, *treba mnogo upornosti, poneki pad i nešto sreće*, dok *kamenje raste i množi se u grozdovima, lancima ili svako za se i svako na svoj način*, pa stoga *treba mnogo samozatajnosti da se opstane u nizu, ponekad previše*.

Autorica se u svojim pjesmama u prozi oslanja na život sam, na sve što raste i buja, ona kao da postaje dio svog okoliša, nerazdvojan sastojak tog čudesnog bića koje i može biti stvoreno samo kao veliko Jedno, a kad i pronalazi svoje opreke, i njima se dopušta da kroče svojim putima: nisu daleko, svi bivstvuju da se bar jednom dotaknu i osjete bilo koje, iako neujednačeno, čine isti organizam, ovdje stvoren riječima koje sade divove jer je tako lakše premjestiti planine (*divovi oduvijek premještaju kamenje pa će i tvoje doći na red*).

Nježna je to i refleksivna poezija koja prirodno, sve u njoj i oko nje, poistovjećuje i s religijom jer ona je ljudsko djelo, dio okoliša i našeg okruženja, pa se i bog uzgaja, on *bubri, lista i nečka se sve dok ne ojača pa bude vuk, moćan i pouzdan, u svemu bolji od nas*.

Ova zbirka pjesama Emilije Kovač kao da ima ambiciju i svoj lirski glas, kao i glasove čitateljica ili čitatelja koji se s njom su-stvaraju, premjestiti u bogato metaforičko, simboličko polje komunikacije, ali ne tako da bude nerazumljiva ili ironična, nego da na sve višem i višem asocijativnom smislu projašnjava i poziva na naše domišljanje – dopjevavanje, bilo da govori o rubovima, fluidnosti bivanja, uzgajanju, osvajanju ili premještanju planine, o čuvarima kamenja, o stablu, zvijerima ili životinjama, prostoru ili jednostavno vratima, bogu i odlasku.

Lirski zapisi Emilije Kovač stvaraju jedinstvenu, bogatu koherenciju smisla, njegovim malim nadopunama, kao i svojom cjelovitosti – na razni cijele knjige.

S toga smo zbirku pjesama Emilije Kovač ocijenili najboljom u jakoj konkurenciji odličnih autorica iz našeg užeg izbora: Lane Derkač, Marije Lamot, Eveline Rudan i Snježane Tramburovski.”

Uz finalistice, povjerenstvo je istaknulo još nekoliko vrsnih knjiga pjesama i njihove autore: Željka Ivankovića, Tomislava Marijana Bilosnića, Olju Runjić, Matka Abramića i Tomislava Šovagovića. Također kao osebnost i vrijednost ponuđene pjesničke produkcije naznačuje i priličan broj dobrih knjiga na dijalektu.

Nagradu su 23. listopada 2025. u Gradskoj knjižnici i čitaonici “Metel Ožegović” Varaždin dodijelili, u ime organizatora, ravnatelj Gradske knjižnice Mario Šoštarić i predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Varaždinu prof. emer. dr. sc. Hrvoj Vančik.

Uredništvo

O BOGU, SVIJETU I ČOVJEKU

Cvjetko Milanja: *Bogu bliže, Znanstveno-meditativna promišljanja*,
Hrvatska sveučilišna naklada – Hrvatsko katoličko sveučilište,
Zagreb, 2025.

Poznati umirovljeni sveučilišni profesor novije hrvatske književnosti, književni kritičar i teoretičar od mladih dana, Cvjetko Milanja, nakon niza uspješnih analitičko-preglednih knjiga o hrvatskom pjesništvu i prozi, iznenadno nas je knjigom u kojoj, na njemu svojstven

sustavan i metodološki izazovan način, progovara o pitanjima odnosa Boga, svijeta i čovjeka u suvremenom postmodernom dobu iz vizure društveno-humanističkih znanosti, teološko-vjerske perspektive te u okviru problematizacije odnosa prirodnih znanosti i teologije. Zaključna